

ZÁSADA ÚŘEDNÍHO JAZYKA V ČESKÉM A POLSKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU Z POHLEDU FINANČNÍHO PRÁVA¹

DAMAIN CZUDEK - KRISTÝNA CHALUPECKÁ - MICHAELA
MOŽDIÁKOVÁ

Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Katedra finančního práva a
národního hospodářství, Česká republika

Abstract in original language

Příspěvek se bude zabývat problematikou úředního jazyka v daňovém právu a v procesu správy daní. Autorský tým ve složení Czudek, Chalupěcká a Mořdiáková pracující na projektu s názvem Poskytování informací ve veřejné správě se zaměřením na správu daní a elektronizaci výkonu veřejné správy se zaměřil na problematiku úředního jazyka, jeho ústavní východiska a zákonnou úpravu v procesu poskytování informací jak obecně, tak konkrétně v berním právu. Cílem příspěvku bude také vymezit místo „úředního jazyka“ ve finančním právu a ukázat nutnost kodifikace obecné části finančního práva. Pro lepší dokreslení se autoři pokusí nastíněná česká reálie doplnit o úpravu, východiska a zkušenosti v této oblasti v Polsku, Spojených státech Amerických a na Slovensku.

Key words in original language

Úřední jazyk; právní zásady; obecná část finančního práva.

Abstract

The paper will concerns with the problem of official language in the tax law and in the process of tax administration. To illustrate this need, the authors attempt to compare the polish background and experience in this field with the outlined Czech cases, Authors as the working group (Czudek, Chalupěcká, Mořdiáková) of the project “Providing information in the public administration with a focus on tax administration and computerization exercises of the public administration” will examine the issue on its constitutional and legal bases in the process of providing information both generally and specifically in the tax law. The aim of the paper also is to define the place the place of “official language” in the financial law and demonstrate the need of the codification of the general part of financial law.

Key words

Official language; legal principles; general part of financial law.

¹ Článek vznikl v rámci realizace projektu „Poskytování informací ve veřejné správě se zaměřením na správu daní a elektronizaci výkonu veřejné správy“ z programu rektora Masarykovy univerzity na podporu tvůrčí činnosti studentů.

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Tak, jak se jazyk součástí našeho každodenního života, tak také je neodmyslitelnou součástí právního řádu, veřejné správy, resp. správy daní jakožto součástí konglomerátu veřejné správy. V souladu s lidskými vlastnostmi a premisou, že člověk je tvorem společenským, potřebuje také v procesu socializace nějakým způsobem komunikovat. Jazyk, jakožto soustava určitých znaků, kterým v různých situacích a kterým různé skupiny osob, převážně podle svého etnického původu, přidělují určitý význam, je nejběžnější formou komunikace, výměny informací.

Jak již z výše uvedeného vyplývá, lidská civilizace v průběhu svého vývoje nevyvinula pouze jeden systém znaků, ba naopak. Jsou jich desítky, stovky, ne-li tisíce. Některé z nich se staly již jazyky obsoletními – latina, některé naopak zažívají rozkvět, myšleno tím, že jsou doplňovány a vznikají nové – jazyky používané v „řeči počítačů“. Proto zde vyvstává potřeba státu uregulovat také problematiku jazyka při styku se svými občany, aby nedocházelo v důsledku nepochopení a vzájemného neporozumění si ke komunikačním šumům a hlavně, aby všem občanům byla zaručena jejich práva a svobody vyplývající z Ústavy, resp. Listiny základních práv a svobod, a také mezinárodních smluv, co se týče českých zemí.

V českém právním řádu najdeme východiska práva na informace v širokém slova smyslu v čl. 17 Listiny základních práv a svobod², jenž je řazen mezi práva politická. Nosný výklad nalezneme v usnesení Ústavního soudu³, ve kterém soud judikoval, že toto právo zaručuje stát. Je to právo na informaci chápáno velmi široce, tj. takovou, kterou člověk žijící ve státě potřebuje k tomu, aby v prakticky dosažitelné míře znal, co se děje na veřejnosti a v okolí. Takzvaná „samovykonatelnost“ odst. 1 a 2 výše citovaného článku znamená, že práva zde obsažená lze vymáhat přímo. Naproti tomu citovaný odst.4 hovořící o omezení přístupu k informacím lze uplatňovat jen na

² Článek 17 Listiny základních práv a svobod stanoví:

- (1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
- (2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
- (3) Cenzura je nepřípustná
- (4) Svobodu projevu a právo na informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.
- (5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky provedení stanoví zákon.

³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 18.12.2002, sp. zn. III. ÚS 156/02.

základě zákona. K tomu Dr. E. Wágnerová⁴ dodává: „Veškerá omezení práva na informace musí mít formu zákona. Jinými slovy, neexistuje-li zákon, který zakazuje veřejné moci poskytovat informace z důvodů obsažených buď v Listině, nebo mezinárodních smlouvách, není veřejná moc oprávněná informace neposkytnout s odkazem kupř. na Listinu základních práv a svobod samotnou, nebo na omezovací klauzule v mezinárodních smlouvách, neboť tyto omezovací klauzule nejsou tzv. selfexecuting, tedy samovykonávací.“

A právě v úpravě práva na informace obecně vidíme základ pro úpravu úředního jazyka. Máme tady v podstatě na výběr ze tří základních modelů.

2. AMERICKÝ MODEL ÚPRAVY

Je zde možnost jít po vzoru Spojených států, kde Spojené Státy jako celek nemají společný oficiální jazyk, přestože je tato možnost v podobě přijetí dalšího dodatku k Ústavě projednávána na téměř každém zasedání Kongresu. Jednotlivé státy mají většinou stanovenou angličtinu jako svůj oficiální jazyk, některé, jako kupříkladu Texas nebo Nevada, však oficiální jazyk stanoven nemají a angličtina je zde používána z titulu de-facto oficiálního jazyka. Pro většinu federálních dokumentů, jako jsou zákony a podzákoné předpisy, je však používána primárně angličtina. V případě voleb však zákon předepisuje publikaci ve více jazycích, pokud se jedná o oblast s větším množstvím neanglofonních občanů. Může se zdát, že tento příklad primárně nesouvisí s Českou republikou, protože již nejsme federativním státem, ale není tomu tak. Když se podíváme na Spojené státy jako celek, najdeme spoustu federálních orgánů, které ale v souladu s výše nastíněným nemají oficiální úřední jazyk, ale přesto jsou nuceny komunikovat i s běžnými občany. V oblasti finančního, resp. daňového práva, je takovýto orgánem, přeneseno na české reálie, nepřesně možno říct ústředním orgánem státní správy, Internal Revenue Service. Je vrcholným orgánem zabývajícím se výběrem federálních daní v širokém slova smyslu. A pro něj jsou samozřejmě platné ústava a federální zákony. V praxi to vypadá tak, že se samozřejmě primárně, jakožto nejrozšířenější jazyk používá angličtina, ale například v oblastech s výskytem většího množství neanglofonních občanů úřad sám přistupuje k tomu, že zaměstnává lidi, kteří hovoří rovněž jinými jazyky. V poslední době z důvodu přílivu imigrantů ze Střední Ameriky úřad přistupuje ve větším množství k používání španělsky hovořících úředníků, aby umožnil každému občanu splnit jeho zákonnou povinnost, a to přiznat příjmy a odvést daň. Dalšími, ne méně významnými jsou jazyky asijské, především na západním pobřeží, a také, spíše oblastními jazyky, mohou být polština, francouzština nebo, jak jsme se dozvěděli, v posledních letech také ruština.

⁴ Předsedkyně Nejvyššího soudu ČR

Mohlo by se zdát, že pokud člověk dlouhodoběji pracuje v nějaké zemi, má příjmy, ze kterých by měl odvést daň, měl by také umět jazyk této země. Jak jsme již uvedli, Spojené státy nemají oficiální jazyk, ať už proto, na jakých základech byly vybudovány, nebo také proto, že by to byl, aspoň pro některé, přílišný zásah do svobody, na kterou je Amerika tak hrdá. Dále je třeba říct, že imigranti žijí většinou v uzavřených komunitách, proto nemají možnost, nebo potřebu se jej učit. Kolikrát se také jedná o ilegální imigranty, ale i takoví jsou povinni daně odvádět a také je odvádějí. V souladu s ochranou osobních údajů a s tím, že informace v daňovém spise jsou soukromého charakteru, proto jakékoli informace, které poskytne poplatník správci daně, třeba i se kterých vyplývá, že je v zemi a pracuje ilegálně, nebo dokonce, že příjmy plynou s ilegální činností, budou důvěrné a nebudou a nejsou poskytovány jiným státním orgánům. Toto je spíše ale materie na samostatný článek.

3. MODEL ÚPRAVY A OCHRANY JAZYKA POMOCÍ SPECIÁLNÍCH ZÁKONŮ

Druhým nabízejícím se řešením je Slovensko a Polsko. Tento model počítá se vznikem zákona, který bude upravovat používání jazyka, především co se týče styku s veřejností.

3.1 SLOVENSKÝ MODEL ÚPRAVY

Na Slovensku je jim zákon č. 270/1995 Z. z., o štátnom jazyku, ve znění pozdějších předpisů, který má zaručovat práva všem občanům Slovenské republiky, aby ve vybraných oblastech veřejného života dostali informaci nebo se mohli anebo se mohli na celém území Slovenska dorozumívat i ve státním, čili slovenském jazyce⁵. S účinností od 1.1.2009 byla přijata kontroverzní novela tohoto zákona. Mezi nejvýznamnější změny tohoto zákona patří⁶:

- určení povinností státních orgánů, orgánů územní samosprávy a jiných orgánů veřejné správy chránit státní jazyk,
- ustanovení, podle kterého se ve školách a školních zařízeních, kde se výchova a vzdělání uskutečňuje v jazyku národnostních menšin, se vede pedagogická dokumentace i ostatní dokumentace dvojjazyčně, a to ve státním jazyce a v jazyce příslušné národnostní menšiny,

⁵ Marek Maďarič, minister kultúry SR, http://www.lidovky.cz/nepravdy-o-zakone-o-statnim-jazyce-v-sr-d9z-/ln_dopisy.asp?c=A090919_180045_ln_dopisy_gab.

⁶ <http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=42&NewsID=1082>

- nová úprava používání státního jazyka v některých oblastech veřejného styku (např.: rozhlasové vysílání, televizní vysílání, oznámení určená pro informování veřejnosti, nápisy na památkách, památnících)
- ustanovení, podle kterého zařízení sociálních služeb vedou svou agendu ve státním jazyce a komunikují s klienty zpravidla ve státním jazyce
- zpřesnění úpravy výkonu dohledu nad dodržováním zákona,
- znovuzavedení pokut za porušení ustanovení zákona; Ministerstvo kultury SR může za porušení vymezených povinností uložit určeným osobám pokutu od 100 do 5000 EUR.

Tento předpis upravuje obecně používání státního jazyka, především v úředním styku, soudním správním a trestním řízení, školství, v oblasti geografických názvů a nově, jak již bylo zmíněno v některých oblastech veřejného styku. Co se týče vztahu k národnostním menšinám, důležité je zde ustanovení §1 odst. 4, který stanoví, že pokud tento zákon nestanoví jinak, ne používání jazyků národnostních menšin a etnických skupin se vztahují zvláštní předpisy⁷.

Když se vrátíme k oblasti našeho zájmu, jíž je především právo finanční a berní, a nahlédneme do zákona č. 71/1967 Z.z., o správním konaní (správny poriadok) nebo do zákona č. 511/1992 Z.z., o správě daní a poplatků a o změnách v systému územních finančních orgánů, nenajdeme ani v jednom z nich úpravu úředního jazyka. Proč také, když je zde obecný zákon.

Vidíme tedy model úpravy státního, potažmo úředního jazyka, ve kterém je úprava koncentrovaná do jednoho zákona a ne roztržštěnou a speciálně upravenou v každém zákoně.

3.2 POLSKÝ MODEL

Když nahlédneme do polského daňového řádu⁸ nebo správního řádu⁹, nenajdeme ani zde ustanovení upravující jakým jazykem se bude ve

⁷ Například § 18 Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 341/2005 Z. z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 191/1994 Z. z. o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín, zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín, § 5 ods. 1 písm. e) zákona č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov, § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 16/2004 Z. z. o Slovenskej televízii v znení neskorších predpisov, § 2 ods. 20 Trestného poriadku, § 2 ods. 2 zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon), § 11 ods. 2, § 12 ods. 3 a § 18 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁸ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 z późn. zm.)

⁹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, 1071 z późn. zm.)

správním, resp. daňovém řízení jednat. Není to totiž potřeba. Tak jako na Slovensku, také Polsko řeší úpravu státního, potažmo úředního jazyka jedním zákonem, nepočítajíc práva národnostních menšin a etnických skupin a používání liturgického jazyka, a tím je zákon ze dne 7. října 1999 r. o polském jazyce, ve znění pozdějších předpisů¹⁰.

V porovnání se slovenským zákonem je zákon o polském jazyku napsán více v duchu ochrany jazyka takového, a ne primárně, jak je cítit ze slovenské úpravy, formou zákazů a příkazů. Možná jde pouze o formu, ale na druhé straně i ta může vyvolávat vlnu nevole, jaká se zvedla na Slovensku, např. po přijetí poslední novely. Faktem je, že co se týče jazyka a jeho úpravy je situace v Polsku jednodušší. Na rozdíl od Slovenské republiky je Polsko zemí mononárodnostní, což se o Slovensku a její početné maďarské a české menšině nedá říct.

Zákon o jazyce polském si klade za cíl především ochranu jazyka a také úpravu jeho používání ve veřejných činnostech a v právních oblastech. Také jako slovenský zákon vyjímá úpravu používání jazyka národnostními menšinami a etnickými skupinami a také co se týče kostelů a náboženství. Zde odkazuje na úpravu ve speciálních zákonech.

Zaujal nás především čl.3 odst.1. a 2 zákona o polském jazyce¹¹. Ten stanoví, co se rozumí pod pojmem "ochrona języka polskiego" a v odstavci druhém říká, kdo je povinen jazyk chránit. Ze zkušeností můžeme ale říct, že ačkoli podle názoru autorů se jeví zákon jako kvalitnější ve srovnání se slovenským protějškem, český poslanecký návrh zákona o státním jazyce České republiky a o jazycích národnostních menšin, se kterým usnesením ze dne 17. ledna 1996 vláda vyjádřila zásadní nesouhlas¹², vůbec nezmiňuje,

¹⁰ Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim, ze zm.

¹¹ Art. 3. 1. Ochrona języka polskiego polega w szczególności na:

- 1) dbaniu o poprawne używanie języka i doskonaleniu sprawności językowej jego użytkowników oraz na stwarzaniu warunków do właściwego rozwoju języka jako narzędzia międzyludzkiej komunikacji,
- 2) przeciwdziałaniu jego wulgaryzacji,
- 3) szerzeniu wiedzy o nim i jego roli w kulturze,
- 4) upowszechnianiu szacunku dla regionalizmów i gwar, a także przeciwdziałaniu ich zanikowi,
- 5) promocji języka polskiego w świecie,
- 6) wspieraniu nauczania języka polskiego w kraju i za granicą.

¹² Používání jazyka je v našem právním řádu dostatečně upraveno. Vláda odmítá, aby jazykové právo bylo navrhovaným způsobem kodifikováno, čeština označena za státní jazyk a byl tak vytvořen prostor pro ideologizaci této věci. Podrobněji k tomu vláda uvádí:

1. Součástí našeho platného právního řádu je řada právních předpisů, které řeší otázky používání českého jazyka či cizích jazyků s přihlédnutím k ústavně zaručeným právům národnostních a etnických menšin na jejich svébytný rozvoj. Tak je tomu například v zákonech upravujících soudní řízení, řízení ve věcech daní a poplatků, v živnostenském zákoně, v předpisech matričních, v předpisech týkajících se zápisů do katastru nemovitostí, ve školském zákoně, v branném zákoně, v zákoně o rozhlasovém a televizním vysílání, v zákonech o Českém rozhlasu a České televizi, ale i v zákoně o jednacím řádu Poslanecké sněmovny a v dalších. Uvedené otázky je věnována pozornost i při přípravě nových právních úprav. Toto řešení, kdy otázky používání českého jazyka či jiných jazyků a práva a povinnosti s tím spojené jsou podle konkrétních potřeb upravovány v jednotlivých zákonech, považuje vláda za racionální a vyhovující.

2. Vláda nesouhlasí s vydáním samostatného jazykového zákona i proto, že navrhovaná zákonná úprava je z převážné většiny pouhým shrnutím právních úprav obsažených v jednotlivých platných zákonech a je tedy nadbytečná. Vláda však především nevidí ani věcné důvody pro přijetí speciálního zákona určeného k ochraně češtiny jako hlavního komunikačního jazyka v České republice. Dokladem jsou mimo jiné i statistické údaje získané při sčítání lidu v roce 1991. Podle nich žije v České republice pouze 5,2 % obyvatel jiné národnosti než české a z nich jen 0,48 % uvedlo jiný mateřský jazyk než češtinu. Vláda proto nepovažuje za reálné a opodstatněné tvrzení předkladatelů, kteří odůvodňují svůj návrh poukazem na "stále intenzivněji se prosazující tendence zatlačování češtiny ve veřejném životě".

3. Předložený návrh není přínosem, ani pokud jde o úpravu jazykových práv národnostních a etnických menšin. Ta je do návrhu z valné části jen převzata, dílem i nepřesně, z platných právních předpisů, a pokud výjimečně obsahuje nová ustanovení, jsou svou povahou problematická. Konkrétně například oprávnění vyhotovovat dvojjazyčně veřejné listiny vydané obcí, které je nepromyšleně a bez jakéhokoliv odůvodnění vázáno na podmínku, že může být využito pouze v těch obcích, kde národnostní či etnická menšina tvoří nejméně 20 % trvale žijícího obyvatelstva (§ 11 odst. 2 návrhu).

Hlavní nedostatek návrhu ve vztahu k právům národnostních a etnických menšin však vláda spatřuje v tom, že zákon vedle jazykových práv menšin právně reglementuje používání českého jazyka jako jazyka státního a poskytuje mu zcela nevyváženě takovou právní ochranu, která nevychází z reálné společenské potřeby. Přijetí takového zákona by mělo z hlediska celospolečenského a především i politického negativní dopad, protože by nepochybně vyvolalo řadu oprávněných polemik a pochybností, zda náš stát má skutečně vůli dodržovat ústavně garantovaná práva národnostních a etnických menšin.

4. Předložený návrh obsahuje některá ustanovení, která nepřiměřeným způsobem omezují společenské vztahy dosud právem neupravené. Konkrétně jde zejména o povinnost označovat v českém jazyce sdružení občanů České republiky, politické strany, kulturní a vědecká zařízení a další subjekty, zahrnující všechny právnické osoby založené na základě zákonů České republiky, s tím, že všechny tyto subjekty mají možnost užívat jiných jazyků jen "v nezbytné míře" (§ 4 a 5 návrhu), tedy omezeně. Tato navržená právní regulace znamená nežádoucí zásah do rozvoje občanské společnosti a rozhodně by nepřispěla "k zachování a rozvíjení češtiny jako jednoho ze základních prvků české kulturní identity", jak tvrdí předkladatelé. Její přijetí by naopak mělo jednoznačně negativní dopad, protože používání cizích jazyků v ekonomice, vědě, kultuře a v dalších sférách společenského života je nezbytné a pro naši společnost přínosné.

5. Návrh zákona vykazuje řadu pochybení a nepřesností i z hlediska legislativního. Jako na nejzávažnější vláda upozorňuje, že většina jeho ustanovení pouze opakuje, anebo formou nepřímé novelizace mění úpravy obsažené v jiných platných právních předpisech, aniž je současně ruší. Takové řešení je z hlediska legislativního nepřijatelné a pro aplikaci v praxi

je praxe zcela odlišná a polština se začíná vulgarizovat a hlavně zaplevelovat slovy z angličtiny. Došlo to až tak daleko, že místo na oběd půjdete na "lancz", místo na svačinu na "snek", a tak bychom mohli pokračovat.

Pro nás je důležitý také čl. 4 citovaného zákona, kde zákonodárce použil pojem "úřední jazyk". Tím je polština, pokud se jedná o ústavodárné orgány, orgánů územní samosprávy, místních orgánů veřejné správy...

4. MODEL ÚPRAVY ÚŘEDNÍHO JAZYKA V ČESKÉ REPUBLICĚ

Třetí možností, jakou se lze ubírat, je úprava jazyka v České republice. Zde nenajdeme úpravu v konkrétním zákoně, ačkoli, jak již vyplynulo z předchozího textu, určité pokusy zde byly, musíme úpravu hledat v jednotlivých zákonech upravující konkrétní oblast, odvětví. Co se nás týče, bude ním zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a krátce se také zmíníme o zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Úpravu jazyka, kterým se jedná před správcem daně a ve kterém je nutno předkládat všechna písemná podání a důkazní prostředky, najdeme v § 3 zákona o správě daní a poplatků nazvaném "Úřední jazyk". Úředním jazykem je tak stanoven jazyk český, ale také slovenský. Pokud původní listiny nejsou vyhotoveny v jednom z těchto jazyků, je nutnost opatřit je úředním překladem do jednoho z těchto jazyků. V tomto dal zákonodárce správci daně možnost správního uvážení, když zákon stanoví, že v odůvodněných případech má správce daně možnost upustit od toho, aby listinné důkazy byly opatřeny úředními překlady. Můžou tedy nastat 3 situace. Správce daně trvá na úředním překladu, postačí mu překlad neúřední, anebo, jak by tomu mělo podle názoru autorů být, správce daně si je jist svými jazykovými schopnostmi, resp. disponuje zaměstnanci ovládajícími různé jazyky, a postačí mu originál listiny. Třetí možnost by jistě zrychlila celé řízení a ušetřila nemalé prostředky poplatníkovi, neboť právě on nese náklady na překlad.

Z pohledu příslušníků národnostních menšin je stěžejní odstavce 2 téhož článku, který stanoví, že občané České republiky příslušející k národnostním a etnickým menšinám mohou jednat pře správcem daně ve svém rodném jazyce. Jejich povinností je však obstarat si tlumočnicka zapsaného do seznamu tlumočnicků. Náklady na tohoto tlumočnicka nese správce daně. K tomu také blíže vyjádřil soud v rozhodnutí 7 Afs 16/2006-62, ze kterého plynou 2 základní závěry. A to, že právo na tlumočnicka

neprůchodné. Navrhovaný zákon rovněž používá nejednotně a nesprávně pojmy označující jednotlivé orgány státu (§ 2, § 4, § 11 odst. 5) a tím zpochybňuje okruh subjektů, na něž se mají vztahovat povinnosti v něm zakotvené. S ohledem na výše uvedené zásadní připomínky však vláda nepovažuje za nutné vyjadřovat se k jednotlivým ustanovením návrhu.

hrazeného státem mají pouze občané ČR, ostatní, tzv. neobčanům přísluší právo na soudního tlumočníka, kterého si obstarají na vlastní náklady. Důležité je také to, že právo na tlumočníka je pouze právem daňového subjektu a správce daně neověřuje, zda účastník rozumí úřednímu jazyku. Této skutečnosti se musí dovolat.

5. SHRNU TÍ

Z výše uvedeného vyplývá, že možností, jak se postavit k ochraně jazyka takového, nebo úpravě úředního jazyka, je mnoho. Je třeba však zvážit, s ohledem na okolnosti v daném státě, neboť určitě nemůžeme problém paušalizovat, co bude pro předmětnou věc přínosem. Zda obecná norma zasahující do všech oblastí života, občas přehnaná úprava způsobující v praxi potíže nebo na druhé straně v podstatě neupravenost dané problematiky. Podle názoru autorů je v prostředí kontinentálního práva spíše nereálné, aby žádná úprava, nebo jen kusá, neexistovala. Myslíme si, že nejlepším řešením, co se týče České republiky, je model, který zde v podstatě funguje, s tím, že problematiku jazyka by bylo vhodné upravit ne na úrovni jednotlivých předpisů, ale na úrovni a s platností pro celé právní odvětví. Problémem je zde chybějící kodifikace obecné části finančního práva, kde by nesporně zakotvení problematiky úředního jazyka nejen při správě daní v širokém slova smyslu, ale také například v oblasti bankovníctví, pojišťovnictví a dalších oblastech nefiskální části finančního práva svoje místo našlo.

Literature:

- Kobík, J., *Správa daní a poplatků s komentářem*. Praha : Nakladatelství ANAG, 2009, 879s. ISBN 978-80-7263-528-3

Contact – email

damian.czudek@law.muni.cz,

kristyna.chalupecka@law..muni.cz,

michaela.mozdiakova@law.muni.cz